

Самостійна робота

<i>№ з/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин</i>
1.	Вступ	5
2.	Родючість ґрунту та шляхи її відновлення в інтенсивному землеробстві	6
3.	Поняття про бур'яни, шкода від них. Біологічні особливості бур'янів. Джерела забур'янення полів.	6
4.	Особливості боротьби з бур'янами при вирощуванні сільськогосподарських культур за інтенсивними технологіями. Досвід організації боротьби з бур'янами в передових господарствах зони.	6
5.	Агрономічне і організаційно – економічне значення сівозмін	6
6.	Особливості запровадження сівозмін у спеціалізованих господарствах. Досвід передових господарств зони щодо запровадження сівозміни.	6
7.	Значення глибини обробітку ґрунту для рослин. Прийоми поглиблення орного шару.	6
8.	Передпосівний обробіток ґрунту під ранні і пізні ярі культури в районах достатнього зволоження та в посушливих регіонах.	6
9.	Контроль якості основних видів польових робіт	6
10.	Агротехнічні основи захисту орних земель від ерозії	6
11.	Розробка і освоєння зональних систем землеробства	6
	<i>Разом</i>	65

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ № 1

Вступ

Питання для самостійної роботи:

1. Землеробство як галузь сільськогосподарського виробництва, його зв'язок з іншими дисциплінами.
2. Завдання землеробства на сучасному етапі.
3. Історія розвитку землеробства в нашій країні.
4. Використання досягнень науки і передової практики в підвищенні родючості ґрунтів та врожайності сільськогосподарських культур.

Кількість годин – 5

Література: Л-4, с. 5...11; Л-5, с. 3...7; Л-8, с. 3...11; Л-9, с. 6...16; Л-11, с. 3...8.

Методичні рекомендації

Вивчаючи матеріал даної теми, з'ясуйте зв'язок землеробства з іншими дисциплінами. Зверніть увагу на завдання землеробства на сучасному етапі. Ознайомтеся з історією розвитку землеробства в нашій країні.

У землеробстві склалась непроста ситуація — його не вдалось зробити стійким і високопродуктивним.

До основної причини відносять порушення закону повернення поживних речовин у ґрунт, суть якого полягає у тому, що всі речовини (крім азоту) використані рослинами на утворення врожаю, треба повертати в ґрунт у вигляді добрив.

Ґрунт як основний засіб виробництва має специфічну особливість — у процесі виробництва під впливом раціональних заходів землеробства ґрунт не погіршується, а, навпаки, постійно поліпшується. Цьому потрібно приділяти основну увагу, тому що поліпшення його властивостей, тобто зберігання і підвищення родючості є основним завданням землеробства.

В умовах, що склалися, виникла необхідність у розробці нової концентрації розвитку землеробства, яка б визначила надійні принципово нові шляхи розв'язання проблеми відтворення родючості ґрунтів та їх захисту від ерозії, забезпечувала досягнення найвищої продуктивності кожного гектара землі і на цій основі — забезпечення потреб населення та народного господарства в сільськогосподарській продукції.

Така концепція передбачає послідовне здійснення комплексу організаційних, економічних, агротехнічних, землевпорядних, гідротехнічних, лісомеліоративних та інших заходів, спрямованих на максимальне сповільнення ерозійних процесів, створення стійкої агроекологічної системи, ефективне використання зонального біокліматичного потенціалу для одержання запланованих врожаїв.

Запам'ятайте, що важливою особливістю землеробства є те, що це складний природний комплекс, до якого входить як складова частина і сама людина. Нині землеробство розвивається в кількох напрямках: інтенсивне, біологічне або альтернативне інтенсивному, агроландшафтне, індустріально інтенсивне та ін.

Питання для самоконтролю.

1. Завдання землеробства на сучасному етапі.
2. Земельні ресурси України.
3. Історія розвитку землеробства в нашій країні.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ № 2

Розділ : Наукові основи сучасного землеробства

Тема : Родючість ґрунту та шляхи її відновлення в сучасному землеробстві

Питання для самостійної роботи:

1. Поняття про родючість ґрунту, її типи.
2. Причини зниження родючості ґрунту.
3. Шляхи відтворення і підвищення родючості ґрунту.

Кількість годин – 6

Література: Л-8, с. 84...96, 213...239; Л-9, с. 70...129

Методичні рекомендації

Найхарактернішою особливістю ґрунту, як природного тіла, є його родючість. Від неї залежать усі прояви життя на Землі.

Вивчаючи матеріал даної теми, з'ясуйте елементи і умови родючості ґрунту та її види. Зверніть увагу на показники (біологічні, агрохімічні, агрофізичні) родючості і окультуреності ґрунту.

Слід добре з'ясувати такі терміни, як просте і розширене відтворення родючості ґрунту. Відтворення родючості ґрунту в інтенсивному землеробстві відбувається двома шляхами: матеріальним і технологічним.

Для того, щоб здійснити розширене відтворення родючості ґрунтів і на цій основі підвищення врожайності, потрібно мати систему оптимальних параметрів показників родючості ґрунтів, які називають моделями родючості. Оптимальні параметри показників родючості встановлюються для кожного типу ґрунту за даними тривалих багаторічних дослідів.

Запам'ятайте! Відновлення родючості ґрунту - це об'єктивний закон ґрунтоутворення, для якого характерні всі форми прояву. Якщо в ґрунтах, що знаходяться в сільськогосподарському використанні, формування родючості не досягає початкового рівня, то це свідчить про неповне відтворення родючості

грунту. Якщо такий рівень родючості досягається, то це свідчить про просте відновлення його родючості. Створення родючості ґрунту, вищої за початковий рівень, називається розширеним відтворенням родючості.

Слід з'ясувати екологічну направленість заходів щодо відтворення родючості ґрунту. Запам'ятайте: рекультивація земель — це комплекс заходів щодо відновлення земель, що порушені внаслідок добування корисних копалин (особливо відкритим способом) і проведення інших технічних робіт, пов'язаних з порушенням цілості ґрунтового покриву, рекультивацію земель проводять у два етапи: на першому етапі — технічну, на другому — біологічну.

Питання для самоконтролю.

1. Що розуміють під родючістю ґрунту, які розрізняють види родючості?
2. Який взаємозв'язок між природою і штучною родючістю?
3. Яким вимогам повинен задовольняти родючий ґрунт?
4. У чому суть простого і розширеного відтворення родючості ґрунту?
5. Що таке рекультивація земель?

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ № 3

Розділ: Бур'яни та боротьба з ними

Тема: Біологічні особливості та класифікація бур'янів

Питання для самостійної роботи:

1. Поняття про бур'яни, шкода від них.
2. Біологічні особливості бур'янів.
3. Джерела забур'янення полів.

Кількість годин – 6

Література: Л-6; Л-9, с. 210...258; Л-11, с.252...275

Методичні рекомендації

Бур'яни — це рослини, які засмічують сільськогосподарські угіддя і завдають шкоду сільськогосподарським культурам.

Світові витрати врожаю безпосередньо від засміченості в середньому становлять 10-12 відсотків від загального обсягу врожаю сільськогосподарських культур, однак за сильного засмічення посівів в окремих господарствах і в деяких районах країни ще більші.

Більше 30% всіх затрат в землеробстві витрачаються на боротьбу з бур'янами.

Треба пам'ятати, що основне джерело забур'янення полів - це їх потенціальний запас в орному шарі ґрунту.

Крім того, насіння і плоди бур'янів потрапляють разом з гноєм, з поливними водами, внаслідок господарської діяльності людини, переносяться вітром, птахами тощо.

Біологічні особливості бур'янів набагато ускладнюють боротьбу з ними.

Тому для одержання високих і якісних врожаїв агроном, фермер, орендатор зобов'язані добре знати джерела забур'яненості, біологічні особливості бур'янів, представників різних біологічних груп.

Запам'ятайте! Біологічна класифікація бур'янів необхідна для розробки ефективних заходів боротьби з ними. В її основі знаходяться Найважливіші біологічні ознаки: спосіб живлення рослин, тривалість їх життя, спосіб вегетативного розмноження.

Зверніть увагу, що за способом живлення бур'яни поділяють на типи: зелені або непаразитичні, паразитичні або напівпаразитичні. Численну групу цих бур'янів за тривалістю життя поділяють на два підтипи - малорічні та багаторічні.

Зверніть увагу на карантинні бур'яни, які поширені в зоні розміщення навчального закладу.

Питання для самоконтролю.

1. Поняття про бур'яни і засмічувачі.
2. Агрофітоценоз, його складові частини.
3. Джерела забур'яненості полів.
4. Біологічні особливості бур'янів.
5. Які причини покладені в основу класифікації бур'янів?
6. Перерахуйте методи обліку бур'янів.
7. Біологічні групи бур'янів.
8. У чому відмінність малорічних бур'янів від багаторічних?
9. Які особливості бур'янів-паразитів?
10. У чому відмінність бур'янів від озимих?
11. Перерахуйте карантинні бур'яни.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ № 4

Розділ: Бур'яни і боротьба з ними

Тема: Заходи боротьби з бур'янами

Питання для самостійної роботи:

1. Особливості боротьби з бур'янами при вирощуванні сільськогосподарських культур за інтенсивними технологіями.
2. Досвід організації боротьби з бур'янами в передових господарствах зони.

Кількість годин – 6

Література: Л-6, с. 45...57; Л-9, с. 259...278; Л...11, С.275...285

Методичні рекомендації

Боротьба з бур'янами означає знищення їх або зниження їх шкідливої дії різними способами. Велике значення у боротьбі з бур'янами має своєчасність та висока якість виконання всіх сільськогосподарських робіт, повне дотримання встановленого чергування культур у сівозмінах, проведення науково обґрунтованого комплексу запобіжних винищувальних заходів.

Хімічні заходи боротьби з бур'янами вимагають від працівників: добре знати гербіциди, їх дію на рослини; техніку і умови найефективнішого застосування гербіцидів, а також дотримування техніки безпеки при роботі з пестицидами.

У боротьбі з найбільш злісними і карантинними бур'янами використовують біологічні, фітоценотичні і специфічні заходи.

Зверніть увагу, що на всіх стадіях розвитку сільського господарства провідна роль у боротьбі з бур'янами належить агротехнічним заходам: правильному чергуванню культур, строкам, нормам і способам сівби, своєчасному збиранню врожаю. Також слід поєднувати агротехнічні і хімічні заходи боротьби, при вирощуванні сільськогосподарських культур за інтенсивними технологіями.

У господарствах в сучасних умовах застосовують інтегровану систему боротьби з бур'янами. До цієї системи входять усі заходи щодо запобігання забур'янення сільськогосподарських угідь або їх частини зі знищення насіння та вегетативних органів розмноження у ґрунті і вегетуючих бур'янів у посівах.

Питання для самоконтролю.

1. Особливості боротьби з бур'янами при вирощуванні сільськогосподарських культур за інтенсивними технологіями.
2. Досвід організації боротьби з бур'янами в передових господарствах зони.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ № 5

Розділ: Сівозміни

Тема: Агрономічне і організаційно – економічне значення сівозмін

Питання для самостійної роботи:

1. Основні поняття і визначення.
2. Відношення с/г рослин до повторної і беззмінної культури.
3. Сівозміна як головний елемент системи землеробства.
4. Причини, що викликають необхідність чергування культур.

Кількість годин – 6

Література: Л-6, с. 58...68; Л-9, с.279...295; Л-10.

Методичні рекомендації

Сівозміна — це науково-обґрунтоване чергування сільськогосподарських культур і парів у часі і на території або тільки у часі.

Щорічна або періодична зміна культур і чистого пару на полі — це чергування в часі. Чергування на території означає, що земельний масив сівозміни поділений на поля, на яких щороку (почергово) вирощуються культури.

З'ясуйте поняття: беззмінна культура, повторна культура, схема сівозміни, ротація і ротаційна таблиця, збірне поле, монокультура.

Слід звернути увагу на причини чергування культур і відношення сільськогосподарських культур до повторного вирощування.

Засвоїти потрібно і відношення сільськогосподарських рослин до повторної і беззмінної культури.

Сівозміна є головним елементом системи землеробства і визначає її організаційно-економічну ефективність.

Сівозміна служить тією основою, на якій здійснюється весь комплекс агрономічних заходів: система обробітку ґрунту, застосування добрив, підвищення родючості ґрунту і збереження його від ерозії, боротьба з бур'янами, захист культурних рослин від шкідників і хвороб.

Питання для самоконтролю.

1. Поняття про сівозміну, повторні і беззмінні посіви.
2. Схема чергування культур і ротацій сівозміни.
3. Назвіть культури, вирощування яких можливо при повторних посівах.
4. Назвіть культури, які при повторному вирощуванні різко знижують врожай.
5. Причини, які зумовлюють необхідність чергування культур.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ № 6

Розділ: Сівозміни

Тема: Проектування і освоєння сівозмін

Питання для самостійної роботи:

1. Особливості запровадження сівозмін у спеціалізованих господарствах.
2. Досвід передових господарств зони щодо запровадження сівозміни.

Кількість годин – 6

Література: Л-6, с. 140...158; Л-10, с. 334...341.

Методичні рекомендації

При вивченні теми з'ясуйте поняття про впровадження і освоєння сівозмін. Агроекономічне обґрунтування сівозмін. Встановлення структури посівних площ, визначення числа типів і видів сівозмін, складу культур та їх чергування. План освоєння сівозмін. Складання ротаційних таблиць. Поняття про гнучкість сівозміни.

Зверніть увагу на особливості організації території системи сівозмін у великих тваринницьких комплексах та інших спеціалізованих господарствах.

З'ясуйте, як використовуються ґрунтові карти, агрохімічні картограми і карти забур'яненості полів при складанні плану розміщення сівозміни у спеціалізованих господарствах. Дотримання вимог механізації всіх робіт на полях нової сівозміни.

Загальну оцінку сівозмін і порівняння сівозмін проводять за їх економічною ефективністю і за дією на родючість ґрунту.

Вивчіть досвід господарств зони у впровадженні і освоєнні сівозмін.

Питання для самоконтролю.

1. Передумови для розробки і впровадження нових сівозмін.
2. Етапи впровадження сівозмін.
3. Освоєння сівозмін.
4. Порядок переходу до запроектованої сівозміни.
5. Ротаційна таблиця і правила її складання.
6. Причини порушення сівозмін та їх усунення.
7. Агротехнологічна картка поля, її значення.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ № 7

Розділ: Обробіток ґрунту

Тема: Наукові основи, завдання і прийоми обробітку ґрунту.

Питання для самостійної роботи:

1. Значення глибини обробітку ґрунту для рослин.
2. Прийоми поглиблення орного шару.

Кількість годин – 6

Література: Л-4, с. 129... 167; Л-6, с.158.,206; Л-9, с.349...366; Л-11, с. 342...366.

Методичні рекомендації

Вивчаючи матеріал даної теми, з'ясуйте значення глибини обробітку ґрунту для рослин, прийоми створення потужного орного шару в різних ґрунтово-кліматичних зонах України, роль різноглибинного обробітку ґрунту в сівозміні.

Зверніть увагу на заходи створення глибокого родючого орного шару в ґрунтово-кліматичних умовах вашої зони.

У зв'язку з негативною післядією надмірної інтенсифікації обробітку на родючість ґрунту, зміною функціональних завдань обробітку, ростом культури землеробства передбачається перехід від практики багаторазового обробітку ґрунту до можливого скорочення або повної відмови від механічного обробітку.

Зверніть особливу увагу на мінімалізацію обробітку ґрунту, її теоретичні основи, основні напрямки мінімалізації, раціоналізацію обробітку ґрунту при застосуванні інтенсивних технологій вирощування сільськогосподарських культур.

Перспективним напрямом мінімізації обробітку є поєднання кількох технологічних операцій і заходів за один прохід трактора шляхом застосування комбінованих ґрунтообробних і посівних агрегатів.

Ознайомтесь з комбінованими агрегатами, які використовують у провідних господарствах.

Запам'ятайте! Обробіток ґрунту при вирощуванні культур за інтенсивними технологіями треба проводити відповідно до рекомендацій для кожної ґрунтово-кліматичної зони. При цьому особливу увагу слід приділяти застосуванню вологозберігаючих прийомів, заміні частини механічних обробітків хімічним і забезпечення ретельного вирівнювання ґрунту.

Питання для самоконтролю.

1. Значення глибокого орного шару ґрунту для рослин.
2. Роль різноглибинного обробітку ґрунту в сівозміні.
3. Основні напрямки мінімалізації обробітку ґрунту.
4. Умови ефективного застосування мінімалізації обробітку ґрунту.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ № 8

Розділ: Обробіток ґрунту

Тема: Система обробітку ґрунту під ярі культури

Питання для самостійної роботи:

1. Передпосівний обробіток ґрунту під ранні і пізні ярі культури в районах достатнього зволоження та в посушливих регіонах.

Кількість годин – 6

Література: Л-4, С.167...192; Л-6, с.206...223; Л-11, с.366...378.

Методичні рекомендації

Вивчаючи матеріал даної теми, з'ясуйте особливості передпосівного обробітку ґрунту під ярі культури, залежно від вирощуваної культури, попередника і способів зяблевого обробітку, забур'яненості полів.

Зверніть увагу на передпосівний обробіток ґрунту під ранні і пізні культури в районах достатнього зволоження, його прийоми залежно від внесення органічних добрив, щільності орного і підорного шарів ґрунту. Передпосівний обробіток ґрунту під ранні і пізні культури в посушливих умовах.

При вивченні передпосівного обробітку ґрунту слід зупинитись на характеристиці заходів, з яких складається передпосівний обробіток ґрунту. З'ясуйте, в чому полягає відмінність між передпосівним обробітком ґрунту під ранні, середні і пізні ярі культури.

Питання для самоконтролю.

1. Завдання передпосівного обробітку ґрунту.
2. Передпосівний обробіток ґрунту під ярі культури в районах достатнього зволоження.
3. Передпосівний обробіток ґрунту під ярі культури в районах недостатнього зволоження.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ № 9

Розділ : Обробіток ґрунту.

Тема : Контроль якості основних видів польових робіт.

Питання для самостійної роботи:

1. Методи контролю за якістю виконання основного і передпосівного обробітку ґрунту.
2. Фактори, що впливають на якість польових робіт.
3. Система контролю за якістю виконання польових робіт.

Кількість годин – 6

Література: Л-4, с.213...225; Л-11, С.393...396.

Методичні рекомендації

Вивчаючи матеріал даної теми, зверніть увагу на те, що висока якість польових робіт є важливою умовою інтенсивного землеробства, дає значну економію ресурсів і праці.

Зверніть увагу на те, що головним є не фіксація якості і бракування вже виконаних ; технологічних операцій, а організація такого контролю, який би запобігав недоброякісному виконанню агротехнічних заходів. Саме тому якість виконання польових робіт слід перевіряти не після їх завершення, а в процесі виконання.

Додержання якості польових робіт полягає у виконанні всіх технологічних операцій в суворій відповідності з діючими стандартами або іншими документами, які регламентують вимоги до якості. Для того, щоб досягти відмінної якості польових робіт, потрібно добре вивчити агротехнічні вимоги до заходів обробітку, які виконуються в різних господарствах.

Запам'ятайте! Якість заходів обробітку ґрунту оцінюють з урахуванням агротехнічних вимог, які встановлені для кожного виду польових робіт за трьохбальною шкалою: добре, задовільно, незадовільно.

Досконалішою є система оцінки якості робіт за дев'ятибальною шкалою. Розподіляють бали за значеннями показників якості окремих видів згідно з діючими стандартами і нормативами. Залежно від кількості набраних балів роботу оцінюють так: 8-9 балів - відмінно, 6-7 - добре, 4-5 - задовільно, 3 і менше - незадовільно.

Лише при постійному контролі за якістю проведення механічного, обробітку ґрунту можна домогтися високих кінцевих результатів.

Питання для самоконтролю.

1. Назвіть основні показники якості проведення польових робіт.
2. Які існують методи контролю якості виконуваних польових робіт?
3. Назвіть агротехнічні вимоги до зяблевої оранки.
4. Яким агротехнічним вимогам повинна відповідати культивуація?
5. Оцінка якості плоскорізного обробітку ґрунту.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ № 10

Розділ: Агротехнічні основи захисту орних земель від ерозії

Тема: Агротехнічні основи захисту орних земель від ерозії

Питання для самостійної роботи:

1. Поняття про ерозію ґрунтів. Види ерозії.
2. Основні елементи ґрунтозахисного комплексу в землеробстві.
3. Вимоги, які ставляться до обробітку ґрунту в зонах проявлення водної і вітрової ерозій.
4. Системи заходів для районів сумісного проявлення водної і вітрової ерозії.

Кількість годин – 6

Література: Л-4, с. 217...231; Л-6, с. 296...352; Л-11, 396...412.

Методичні рекомендації

Ерозія — це процеси руйнування верхніх найбільш родючих горизонтів ґрунту і підґрунття під дією природних і антропогенних факторів.

Площа земель в Україні, де треба здійснювати протиерозійні заходи, становить близько 18 млн. га.

Слід розглянути природу і механізми процесів водної і вітрової ерозії, звернути увагу на фактори розвитку ерозії ґрунту.

Зверніть увагу, що на інтенсивність розвитку ерозійних процесів впливає клімат, рельєф, протиерозійна стійкість ґрунтів, рослинність, господарська діяльність людини.

Зверніть увагу! Щоб запобігти ерозії застосовують науково обґрунтовану і систему, яку називають ґрунтозахисним землеробством.

Вивчіть основні елементи ґрунтозахисного землеробства (протиерозійна організація території, агрономеліоративні ґрунтозахисні роботи — фітомеліоративні

заходи, заходи протиерозійного обробітку ґрунту, спеціальні заходи затримання снігу та регулювання сніготанення, агрохімічні заходи захисту ґрунтів від ерозії, агрофізичні заходи підвищення протиерозійної стійкості ґрунту, лісомеліоративні та гідромеліоративні протиерозійні заходи).

З'ясуйте значення обробітку ґрунту для боротьби з водною і вітровою ерозією. Особливу увагу зверніть на взаємодію основних ланок ґрунтозахисної, контурно-меліоративної системи землеробства.

Питання для самоконтролю.

1. Поняття про ерозію, її види.
2. Шкода, яку завдає ерозія.
3. Фактори, які впливають на інтенсивність ерозії.
4. Вимоги, які ставляться до обробітку ґрунту в зонах проявлення водної і вітрової ерозії.
5. Контурний обробіток, щільювання, кротування.
6. Снігозатримання і регулювання танення снігу.
7. Буферні смуги і куліси, їх роль у зберіганні ґрунту від водної і вітрової ерозії.
8. Закріплення рухомих пісків.
9. Заходи щодо запобігання іригаційній ерозії.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ № 11

Розділ: Зональні системи землеробства

Тема: Розробка і освоєння зональних систем землеробства.

Питання для самостійної роботи:

1. Суть сучасних зональних систем землеробства.
2. Раціональна структура с/г угідь, спеціалізація землеробства.
3. Система раціональних сівозмін. Система удобрення, вапнування, гіпсування ґрунтів.
4. Протиерозійний комплекс і охорона навколишнього середовища.
5. Система насінництва і сортозаміна. Інтегрована система захисту рослин від бур'янів, шкідників і хвороб.

Кількість годин – 6

Література: Л-4, с. 236...260; Л-6, с. 373...380; Л-9, с. 473...475; Л-11, с. 182...196.

Методичні рекомендації

Вихідною документацією для розробки системи землеробства сільськогосподарських підприємств є матеріали, які характеризують спеціалізацію, сучасний стан і перспективи розвитку господарств; матеріали обліку і оцінки земель, ґрунтових, агрохімічних, геоботанічних обстежень; проект внутрішньогосподарського землеустрою, книги історії полів, схеми і проекти меліорації земель, поверхневого і докорінного поліпшення природних кормових угідь.

Зверніть увагу на те, що велике значення в системах землеробства надають інтенсивним технологіям вирощування сільськогосподарських культур, енергозберігаючим; мінімальним, ґрунтозахисним прийомам обробітку ґрунту.

У сучасних зональних системах землеробства обов'язковою умовою є передбачення застосування при плануванні розширеного відтворення родючості,

прогнозування окремих факторів на підставі розрахункових, балансових, систематичних та інших методів.

Сучасні інтенсивні системи землеробства мають, перш за все, зональний характер. З урахуванням досягнень експериментальної агрономії, конкретних зональних, ґрунтових, матеріальних та інших ресурсів вони забезпечують стійке продуктивне землеробство регіонів, розширене відтворення родючості, використання ґрунтозахисних технологій сільськогосподарських культур.

Вивчаючи матеріал даної теми, з'ясуйте суть сучасних зональних систем землеробства.

Запам'ятайте, що технології вирощування різних культур розробляють у кожному господарстві з урахуванням вимог, прийнятих у зоні спеціалізації і системи землеробства в рамках конкретних сівозмін, біологічних особливостей рослин і наявності ресурсів у господарстві.

Систему насінництва і сортозаміни організовують відповідно до вимог Державної системи сортового насінництва з кожної культури, залежно від спеціалізації господарства і структури посівних площ, прийнятій в системі землеробства. Насінництво всіх культур повинно базуватися на промисловій основі. Питома вага насінництва в формуванні врожаю складає 20-30 відсотків. Велике значення має своєчасне проведення сортозміни і сортооновлення. Тільки за умови правильного використання продуктивних культур і сортів, їх постійного поліпшення повною мірою використовується родючість ґрунту. При запровадженні системи землеробства забезпечується рівномірне використання протягом року робочої сили і механізмів тощо.

Запровадження системи землеробства всім необхідними підвищує ефективність усіх складових систем (удобрення, застосування засобів механізації, знищення бур'янів тощо). Все це свідчить про те, що організаційне значення сівозмін не менше ніж агротехнічне.

Питання для самоконтролю.

1. Що розуміють під системами землеробства?
2. Назвіть завдання сучасних систем землеробства.
3. Які основні ланки сучасних систем землеробства?
4. Суть ґрунтозахисної системи землеробства?
5. Які є напрями розвитку сучасних систем землеробства?

Література

1. Веселовський І.В., Лисенко А.К., Манько Ю.П. Атлас - визначник бур'янів. - К.: Урожай, 1988.
2. Воробьева С.А. Земледелие. - М.: Агропромиздат, 1991.
3. Веселовський І.В., Бегей С.В. Ґрунтозахисне землеробство. - К.: Урожай, 1995.
4. Гордієнка В.П. Загальне землеробство. - К.: Вища школа, 1998.
5. Ґудзь В.П., Лісова А.П., Андрієнко В.О. Землеробство з основами ґрунтознавства і агрохімії. - К.: Вища школа, 1995.
6. Ґудзь В.П., Примак І.Д., Бузьонний Ю.В. Землеробство. - К.: Урожай, 1996.
7. Заева П.П. и Короткова А.А. - Л.: Колос, 1979.
8. Крикунов В.Г. Ґрунти і їх родючість - К.: Вища школа, 1993.
9. Кравченко М.С., Злобін Ю.А., Царенко О.М. Землеробство. - К.: Либідь, 2002.
10. Ю.Лыков А.М., Туменов А.М. Практикум по земледелию с основами почвоведения. - М.: Агропромиздат, 1985.
11. П.Лыков А.М., Коротков А.А., Баздырев Г.И., Сафонов А.Ф. - М.: Агропромиздат, 1990.
12. Марьюшкина В.Я., Дидык Л.Г., Козенко В.Г., Ключкина Т.М. Справочник по карантинным сорнякам. - К.: Урожай, 1990
13. Ступанов В.П. Довідник по бур'янах. - К.: Урожай, 1984.
14. Шкварук М.М., Делеменчук М.І. Ґрунтознавство. - К. Вища школа, 1976.
15. Атлас ґрунтів України, - К.: Урожай, 1979.